

શ્રી સી.એન.પી.એફ.આર્ટ્સ એન્ડ ડી.એન.સાયન્સ કોલેજ,ડભોઈ
E.C..1(201)સંસ્કૃત (શિવમહિમ્ન: સ્તોત્રમ) prof.V.P.Juvekar July-2013

હેતુલક્ષીપ્રશ્નો

- (૧).વેદકાલીન મિથકનો સંબંધ-----શાસ્ત્ર સાથે છે(ધર્મશાસ્ત્ર.દર્શનશાસ્ત્ર,દૈવતશાસ્ત્ર)
- (૨) માઈથોલોજી એટલે----- (કથાવિધાન.,પુરાકથા,દૈવતશાસ્ત્ર)
- (૩) દૈવતશાસ્ત્રનો સમ્બન્ધ-----છે.(માનવ,પ્રકૃતિ.પ્રાણીઓ,દેવો)
- (૪) -----મનોવૈજ્ઞાનિકે મિથકનેસામાજિક ચેતના સાથે જોડ્યું છે.
(ડ્યુંગ,પર્જિટર,ફોઈડ,વેબસ્ટર)
- (૫) કાવ્યમાં મિથકનો વિનિયોગ-----દ્વારા થાય છે,(પ્રતીક,બિમ્બ, પ્રતિબિમ્બ,આ ત્રણેય)
- (૬)લક્ષણ-----હોવું જોઈએ.(અવ્યાપ્ત,અતિવ્યાપ્ત,અસંભવ,આ ત્રણેય)
- (૭) પુરાણોમાં મિથકનો સંબંધ-----છે(સર્ગ,વિસર્ગ,વંશ,આ ત્રણેય)
- (૮) શિવનાં નેત્રો-----નાં છે.(સૂર્ય,ચન્દ્ર,અગ્નિ,આ ત્રણેય)
- (૯) શિવે-----નું પાન કર્યું હતું.(અમૃત,.વિષ,હાલાહલ વિષ,)
- (૧૦) પુરારિએ-----નગરોનો નાશ કર્યો હતો.(એક,બે,ત્રણ)
- (૧૧) શિવભક્ત બાણાસુરે-----ની સમ્પત્તિનો તિરસ્કાર કર્યો હતો(ઇન્દ્ર,ગુરુ,બ્રહ્મા)
- (૧૨) શિવની-----મૂર્તિઓ પૂજાય છે(બે,ચાર આઠ)
- (૧૩) -----ઋષિએ સમુદ્રપાન કર્યું હતું(વસિષ્ઠ,અગસ્ત્ય,ભારદ્વાજ)
- (૧૪) શિવનાં શ્રુતિપ્રસિદ્ધ નામો-----છે(ચાર, છ, આઠ)
- (૧૫) શેષશાયી વિષ્ણુ-----માં શયન કરેછે(ઈક્ષુ-સાગર,ક્ષીર-સાગર,લવણાસુર)
- (૧૬) શિવે-----ના યજ્ઞનો નાશ કર્યો હતો(બાણ,દશરથ,દક્ષ)
- (૧૭) વિષયોની તૃષ્ણાથી-----ભ્રમિત થતા નથી(ઇન્દ્ર,શિવ,બ્રહ્મા)
- (૧૮) શ્રદ્ધા વગર કરેલાં કર્મો-----નાં જેવાં છે.(વરદાન,અભિચાર,શુભેચ્છા)
- (૧૯) કર્મનું ફળ-----આપે છે(યમ,શિવ,વિષ્ણુ)
- (૨૦) શિવે જગતના----- માટે તાંડવ નૃત્ય કર્યું હતું(સર્જન,સંહાર,રક્ષણ)
- (૨૧) શિવનું સંહારક સ્વરૂપ-----ના નામે ઓળખાય છે(હર,મૃડ,શિવ,ભવ)
- (૨૨) પુષ્પદંત વિભુતાને-----જેવી ગણાવે છે(દક્ષિણા,વામા,ક્ષુદ્ર)
- (૨૩) પુષ્પદંત-----ની ચોરી કરતો હતો(પુષ્પો,અલંકારો,છોડ)
- (૨૪) એરિસ્ટોટલના મતે મિથ એટલે----- (પુરાકથા,પુરાકલ્પન,કથાવિધાન)
- (૨૫) શિવે-----નું મસ્તક છેદ્યું હતું(ઇન્દ્ર,બ્રહ્મા,વિષ્ણુ)

- (૨૬) પુષ્પદંત-----હતો(યક્ષરાજ,ગંધર્વરાજ,રાક્ષસરાજ)
- (૨૭) સ્તોત્ર કાવ્યના-----પ્રકારમાં આવે છે(ખંડકાવ્ય, લઘુકાવ્ય,મહાકાવ્ય)
- (૨૮) રાવણે શિવની ભક્તિ અર્થે-----થી પૂજા કરી
હતી(નેત્રકમળ,કરકમળ,મસ્તકકમળ)
- (૨૯) વિરંચિનો અર્થ-----થાય છે(વિષ્ણુ,બ્રહ્મા,મહેશ)
- (૩૦) ક્રતુ શબ્દનો અર્થ-----થાય છે(યજમાન,યજ્ઞ,કર્તા)
- (૩૧) હૃદ એટલે------(અંતઃકરણ,હૃદય,સરોવર)
- (૩૨) કલ્માષઃ નો અર્થ-----થાય છે(અડદ,ડાઘ,કાંટો)
- (૩૩) પુરાણોમાં ઉત્કાંતિવાદનાં દર્શન-----માં થાય
છે(સૃષ્ટિવિદ્યા,અવતારવાદ,દેવસ્વરૂપો)
- (૩૪) ઇન્દ્ર-વૃત્રાસુર જેવી કથાઓ-----ના મતે ઇતિહાસમાં નવા સ્વરૂપે જોવા મળે છે
(કીથ,યાકોબી, પિશેલ)
- (૩૫) બ્રહ્મા અને વિષ્ણુએ-----શિવલિંગનું દર્શન કર્યું.(પૃથ્વીલિંગ,જળલિંગ, તેજલિંગ)
- (૩૬) ભગવાન શિવે કામદહન શા માટે કર્યું?
- (૩૭) રાવણ શિવભક્ત હોવા છતાં શા માટે દંડપાત્ર બન્યો?
- (૩૮) કાવ્ય સાથે મિથકનો સંબંધ દર્શાવો
- (૩૯) શિવે ગંગાને શા માટે જટામાં બાંધી?
- (૪૦) મિથકમાં સામાજિક માન્યતાનું સ્થાન બતાવો,
- (૪૧) શિવનાં શ્રુતિપ્રસિદ્ધ નામો દર્શાવો.
- (૪૨) મિથ શબ્દનો વિરોધી શબ્દ કયો છે?
- (૪૩) મિથકનું સ્વરૂપ સંક્ષેપમાં સમજાવો,
- (૪૪) માઈથોલોજી એટલે શું?
- (૪૫) મિથકનો દૈવતશાસ સાથે શો સમ્બંધ છે?
- (૪૬) શિવ નીલકંઠ શા માટે કહેવાયા?
- (૪૭) સંસ્કૃતિના વિકાસનો આધાર શેના ઉપર છે?
- (૪૮) શિવે કામને શા માટે બાળ્યો હતો?
- (૪૯) પ્રભુ કે સ્વામીની બુદ્ધિ કેવી હોય છે?
- (૫૦) શિવને મસ્તક નમાવતાં શું પ્રાપ્ત થાય છે?

શ્રી સી.એન.પી.એફ.આર્ટ્સ એન્ડ ડી,એન. સાયન્સ કોલેજ,ડભોઈ

સેમ-૩ પેપર-૪ E.C.(૨)૨૦૨ prof.V.P.Juvekar 2013July

હેતુલક્ષી પ્રશ્નો

- (૧) મમ્મટના પિતાનું નામ-----હતું(ઉવટ,જૈયટ,કૈયટ)
- (૨) મમ્મટનો જન્મ-----માં થયો હતો.(કાશ્મીર,ઉજ્જૈન,વારાણસી)
- (૩) કાવ્યપ્રકાશ-----ઉલ્લાસોમાં વિભક્ત છે.(૮,૧૦,૧૨)
- (૪)મમ્મટનો સમય-----સદીનો માનવામાં આવે છે,(૧૦,૧૧,૧૨)
- (૫)મમ્મટ ગ્રંથારંભે-----ની સ્તુતિ કરે છે.(લક્ષ્મી,સરસ્વતી,બ્રહ્મા)
- (૬) કવિની સૃષ્ટિમાં-----રસો છે.(૩,૪,૬)
- (૭)બ્રહ્માની સૃષ્ટિમાં-----રસો છે,(૭,૬,૫)
- (૮)કાવ્યપ્રકાશના રચયિતા-----છે.(વિશ્વનાથ,મમ્મટ,દંડી)
- (૯) મમ્મટે કાવ્યનાં-----પ્રયોજનો ગણાવ્યાં છે,(૬.૭,૧૦)
- (૧૦)મમ્મટને વાગ્દેવતાવતાર-----કહે છે.(ભીમસેન.મહેશ્વર,ભામહ)
- (૧૧)કાલિદાસ વિગેરેએ -----માટે કાવ્યની રચના કરી છે.(યશસે,વ્યવહારવિદે,અર્થકૃતે)
- (૧૨) મમ્મટે કવિસૃષ્ટિ માટે-----વિશેષણોનો પ્રયોગ કર્યો છે,(૩,૪,૫)
- (૧૩)મમ્મટે કાવ્યના-----પ્રકારો દર્શાવ્યાં છે,(૩,૫,૬)
- (૧૪)મમ્મટ-----તરીકે પણ પ્રસિદ્ધ છે.(વૈયાકરણ,નૈયાયિક,મીમાંસક)
- (૧૫)મયૂર વિગેરે કવિઓએ-----પ્રયોજન માટે કાવ્યની રચના કરી હતી.(યશપાપ્તિ,અર્થપ્રાપ્તિ.અનર્થનિવારણ)
- (૧૬)મમ્મટના મતે શબ્દના-----પ્રકારો છે.(એક,ત્રણ,પાંચ),
- (૧૭)સૂર્યશતકની રચનાથી-----નુ અનર્થ નિવારણ થયું.(મયૂર,બાણ,ધાવક)
- (૧૮)તાત્પર્યશક્તિને-----સ્વીકારે છે.(નૈયાયિકો,અભિહિતાન્વયવાદીઓ,અંવિતાભિધાનવાદીઓ)
- (૧૯)સંકેતવિષયક વૈયાકરણોનોવાદ-----છે(અપોહવાદ,જાત્યાદિવાદ,જાતિવાદ)
- (૨૦)મમ્મટ સંકેતવિષયક-----વાદને માન્ય રાખે છે.(વ્યક્તિ,જાતિ,જાત્યાદિ)
- (૨૧)ઉપાધિના-----પ્રકારો છે.(૨.૩.૫),
- (૨૨)શબ્દનો મુખ્ય વ્યાપાર----કહેવાયછે.(અભિધા,લક્ષણા.વ્યંજના)
- (૨૩)લક્ષણાની-----શરતો છે.(૨,૩,૪)
- (૨૪)ઉપમાના-----ઘટકો છે.(૩,૪.૫)
- (૨૫) ભેદે શબ્દનો ઉલ્લેખ કયા અલંકારને ઉપમાના ક્ષેત્રમાંથી બાકાત રાખવા માટે થયો

છે? (અનન્વય,ઉત્પ્રેક્ષા,રૂપક)

(૨૬)ઉત્પ્રેક્ષા અલંકારમાં----- બાબત મહત્ત્વની છે.(સંભાવના,અભેદ,નિગરણ)

(૨૭)શ્લેષયુક્ત વિશેષણોથી અન્યની ઉક્તિને-----કહે છે,(નિદર્શના,સમાસોક્તિ,ઉપમા)

(૨૮) રૂપક અલંકારમાં-----બાબત મહત્ત્વની છે.(અભેદ,સંભાવનમ્,સાધર્મ્યમ)

(૨૯)રૂપક અલંકારના-----પ્રકારો છે.(૬,૮,૧૦)

(૩૦)વાક્યમાં એક જ વસ્તુ ઉપમાન અને ઉપમેય હોય ત્યારે-----અલંકાર થાય

છે.(અનન્વય,ઉત્પ્રેક્ષા,નિદર્શના)

(૩૧)ઉપમેયનો નિષેધ કરી તેને સ્થાને ઉપમાનની સ્થાપના કરવામાં આવે ત્યારે-----

અલંકાર બને છે.(અનન્વય,અપહ્વિતિ.શ્લેષ)

(૩૨)જ્યાં એકજ વાક્યમાં એકથી વધુ અર્થો પ્રાપ્ત થાય ત્યારે-----અલંકાર બને

છે,(સમાસોક્તિ,શ્લેષ,ઉત્પ્રેક્ષા)

(૩૩)ઉપમાની વ્યાખ્યા આપો,

(૩૪)ઉપમાનું ઉદાહરણ સંસ્કૃતમાં લખો.

(૩૫)ઉત્પ્રેક્ષાની વ્યાખ્યા સમજાવો.

(૩૬) ઉત્પ્રેક્ષાનું ઉદાહરણ લખો.

(૩૭)અનન્વયની વ્યાખ્યા લખો,

(૩૮)અનન્વય અલંકારનું ઉદાહરણ સમજાવો.

(૩૯)નિદર્શના અલંકારની વ્યાખ્યા સમજાવો.

(૪૦) નિદર્શના અલંકારનું ઉદાહરણ સમજાવો.

(૪૧) સમાસોક્તિની વ્યાખ્યા સમજાવો.

(૪૨)સમાસોક્તિનું ઉદાહરણ સંસ્કૃતમાં લખો.

(૪૩) અપહ્વિતિ અલંકારની વ્યાખ્યા લખો.

(૪૫) અપહ્વિતિ અલંકારનું ઉદાહરણ સમજાવો.

(૪૬) શ્લેષ અને સમાસોક્તિ વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.

(૪૭) લક્ષણાની શરતો લખો.

(૪૮) અપોહવાદ વિષે ટૂંકમાં સમજાવો.

(૪૯) સંકેત કોને કહેવાય?

(૫૦) ઉપાધિ કોને કહેવાય? તેના પ્રકારો જણાવો.